

POSTANOWIENIE

Dnia 28 lipca 2017 r.

Sąd Rejonowy w Toruniu XI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący SSR Larysa Rozmarynowicz

P.. sądowy E. C.

Po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 28 lipca 2017 r. w T..

sprawy z wniosku

L. C. (1)

z udziałem

G. C.

K. K. (1)

o stwierdzenie nabycia spadku po:

C. K.

I. zmienia postanowienie Sądu Rejonowego w Toruniu w sprawie XI Ns 863/13 z dnia 01 lipca 2013r w ten sposób, że stwierdza, że spadek po C. K.

zmarłym dnia 14 lutego 2013 r. w C.

mającym ostatnie zwykle miejsce pobytu w C.

na podstawie testamentu własnoręcznego z dnia 03 maja 2012r, nabyły

wprost: L. C. (1) i G. C. (córki J. i L.) w 1/2 (jednej drugiej) części każda z nich;

II. ustala iż każdy uczestnik postępowania ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie.

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni L. C. (1) wniosła o zmianę postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po C. K. zmarłym dnia 14 lutego 2013 roku, wydanym w sprawie XI Ns 863/13. W uzasadnieniu wniosku podniosła, że spadkodawca pozostawił testament.

K. K. (1) w piśmie z dnia 1 marca 2017 roku zakwestionowała wiarygodność testamentu wskazując, że spadkodawca w dacie sporządzenia testamentu miał 90 lat, był niedosłyszący, nieorientowany w czasie i przestrzeni, chorował na niewydolność krążenia, miażdżycę i niedowład. Na dowód podniesionych twierdzeń złożyła wypisy ze szpitala w A. z dnia 12 września 2007 roku, 24 września 2007 roku. Uczestniczka podniosła, że skoro w 2007 roku stan zdrowia spadkodawcy wskazywał na niepełnosprawność umysłową, to po 5 latach stan jego zdrowia mógł się tylko pogorszyć. Nadto wskazała, że w zaświadczeniu o niepełnosprawności wskazano symbol 07-S, tj. choroby krążenia i układu oddechowego. Ponadto uważała, że spadkodawca sam nie byłby w stanie sformułować testamentu i został „zmanipulowany”. Uczestniczka nie popierała wniosku.

Sąd ustalił i zważył co następuje:

C. K. zmarł 14 lutego 2013 roku w C., tam zamieszkiwał. Raz zawierał związek małżeński z M., w chwili śmierci był wdowcem. Z tego małżeństwa urodziło się jedno dziecko K. K. (1).

/zapewnienie spadkowe k. 48 – 49/

Karta pobytu szpitalnego z dnia 12 września 2007 roku dokumentuje okres pobytu C. K. w szpitalu od 7 września 2007 roku do 12 września 2007 roku. Rozpoznano przewlekłą niewydolność krążenia mózgowego u osoby z miażdżycą uogólnioną i nadciśnieniem tętniczym. Niedowład twarzowo – ramienny prawostronny, niedosłuch.

Karta pobytu szpitalnego z dnia 24 września 2007 roku dokumentuje okres pobytu w szpitalu od 12 września 2007 roku do 24 września 2007 roku. Rozpoznano przewlekłą niewydolność krążenia mózgowego, miażdżycę uogólnioną, nadciśnienie tętnicze, niedosłuch.

/dokumenty k. 21 – 22/

C. K. przebył w 2007 roku udar mózgu.

/bezsporne/

W listopadzie 2007 roku (...) Zespół (...) o Niepełnosprawności w A. orzekł o niepełnosprawności stałej.

/dokument k. 23/

C. K. do roku 2009 zamieszkiwał ze swoją córką K. K. (1) w C.. Często wyjeżdżał do M., gdzie odwiedzał L. i G. C.. Po konflikcie z córką zamieszkał w M. u L. C. (1). Córka K. K. (1) nie odwiedzała ojca, nie interesowała się jego losem.

/zeznania L. C. (2) k. 49, zeznania G. C. k. 49/

C. K. prosił L. i G. C. o udzielenie mu mieszkania oraz opieki.

/ zeznania L. C. (2) k. 49, zeznania G. C. k. 49/

Aktem notarialnym z dnia 19 grudnia 2012 roku C. K. przekazał swój majątek w umowie o dożywocie L. C. (1) i G. C., a one w zamian za to zobowiązały się zapewnić C. K. dożywotnie utrzymanie.

/akt notarialny k. 29 – 36/

C. K. sporządził własnoręczny testament w dniu 3 maja 2012 roku, w którym do spadku powołał siostrzenice: G. C. i L. C. (1) w równych częściach.

/testament k. 31/

C. K. nie leczył się psychiatrycznie, ani neurologicznie. Brał tabletki regulujące ciśnienie i wspomagające układ krążenia. Miał bardzo dobrą pamięć, intelektualnie był sprawny.

Dnia 19 grudnia 2012 roku lekarz psychiatra P. M. sporządził ekspertyzę stanu psychicznego C. K. na okoliczność zdolności do testowania. Przeprowadził jednorazowe badanie psychiatryczne, analizował dostępną dokumentację dotyczącą badanego. Stwierdził, że badany ma zachowaną pełną orientację w czasie i miejscu. Dobrze koncentruje uwagę, funkcje językowe zachowane w pełni, poprawnie formułuje wypowiedzi i zapisuje je w postaci zdań prostych. Lekarz psychiatra orzekł, że C. K. prawidłowo orientuje się w czasie, miejscu, otoczeniu, sytuacji własnej. Ma zachowaną zdolność do podejmowania prawidłowych decyzji. Nie wymaga pomocy innych osób do wykonywania czynności prawnych oraz sytuacji finansowych.

/dokument k. 42-43, zeznania L. C. (1) k.49, zeznania G. C. k. 49, zeznania K. E. k. 48-49/

Sąd Rejonowy w Toruniu postanowieniem z dnia 1 lipca 2013 roku w sprawie XI Ns 863/13 stwierdził nabycie spadku po C. K. przez jego córkę K. K. (1) na podstawie ustawy. L. C. (1) i G. C. nie były stronami tego postępowania.

/postanowienie k. 16 akt XI Ns 863/13, bezsporne/

Wnioskodawczyni i jej siostra nie składały wniosku o stwierdzenie nabycia spadku po C. K. , ponieważ jeszcze za życia C. K. cały swój majątek przekazał wnioskodawczyni i jej siostrze w zamian za opiekę. Wobec powyższego w ogóle nie sądziły że będzie potrzebne przeprowadzenie postępowania spadkowego.

/ zeznania L. C. (2) k. 49, zeznania G. C. k. 49/

Sąd ustalił stan faktyczny na podstawie zapewnienia spadkowego, zeznań świadka, złożonych do sprawy dokumentów. Jedynym dowodem, któremu nie dał wiary były zeznania uczestniczki K. K. (1), pozostałe dowody przeczyły tym zeznaniom.

K. K. (1) kwestionowała ważność testamentu, twierdziła bowiem, że spadkodawca w 2007 roku przebył udar, w wyniku czego jego stan zdrowia pogarszał się. Zeznała, że miał niedosłuch, przejawiał brak orientacji w terenie, niedowład jednej strony ciała. Twierdziła, że czasami godzinami nie wracał do domu, musiała go szukać, w kieszeni musiał mieć kartkę z adresem. Uczestniczka twierdziła, że ojciec mieszkał z nią przez całe życie, nie pozwalała ojcu jeździć do N. z uwagi na stan zdrowia. Jednak C. K. tam jeździł, autobusem, także sam autobusem wracał do domu. Uczestniczka podniosła, że kiedy raz ojciec tam wyjechał, to Panie C. go” przywłaszczyły” i nie pozwoliły jemu wyjechać. Nie pozwalały także na odwiedzanie ojca. W ocenie uczestniczki K. K. (1) jej ojciec został zmanipulowany i dlatego przekazał swój majątek na siostry C.. Zeznała także, że nie byłby w stanie samodzielnie sporządzić testamentu, że został zmanipulowany.

Zeznania i podniesione przez uczestniczkę K. K. (1) twierdzenia nie zostały poparte żadnym wiarygodnym dowodem. Okoliczność, iż spadkodawca w 2007 roku przebył udar mózgu nie przesądza automatycznie o braku zdolności do sporządzenia testamentu kilka lat później. Zarówno dokumenty jak i zeznania pozostałych uczestników oraz świadka jednoznacznie wskazują, że spadkodawca miał zachowaną zdolność testowania, był samodzielny. Zdaniem Sądu fakt, że spadkodawca konsekwentnie zmierzał (poprzez testament oraz umowę o dożywocie) do zapewnienia sobie opieki w ostatnich latach życia w sytuacji, kiedy nie mógł już zamieszkiwać z córką, świadczą jedynie o rozeznaniu spadkodawcy w swojej sytuacji życiowej, o konsekwentnym i logicznym prowadzeniu swoich spraw bytowych, osobistych.

Świadek K. E. – sąsiadka wnioskodawczyni zeznała, że wielokrotnie rozmawiała ze spadkodawcą, kiedy mieszkała w W.. Był rozmowny, wesoły, zadowolony. Kontakt z nim był logiczny, jeszcze przed śmiercią czytał gazetę, aby sprawdzić ile otrzyma podwyżki emerytury. Nie miał kłopotów z pamięcią, nie mylił osób ani faktów.

Uczestniczka L. C. (1) i G. C. zeznały, że przyjęły pod opiekę spadkodawcę C. K. po tym, jak jego córka K. K. (1) wyrzuciła go z domu. Spadkodawca mieszkał u L. C. (1) od 2009 roku. Zeznała na okoliczność stanu zdrowia spadkodawcy, był sprawny umysłowo, nie miał kłopotów z pamięcią, sam z własnej woli sporządził testament, podobnie jak postanowił o zawarciu umowy o dożywocie. Jego zamiarem było pozostawienie majątku L. C. (1) i G. C., albowiem to one udzieliły jemu wsparcia i dachu nad głową po kłótni z córką.

Na szczególną uwagę wobec treści zeznań uczestniczek, wnioskodawczyni i świadka zasługują dowody z dokumentów. Zaświadczenia lekarskie świadczące o stanie zdrowia C. K.. Wynika z nich niezbicie, że nie chorował on psychiatrycznie, nie cierpiał na zaniki pamięci czy inne poważne dysfunkcje intelektualne. Z dowodu w postaci zaświadczenia lekarskiego z dnia 19 grudnia 2012 roku (k. 42) wynika, iż był badany przez lekarza psychiatrę P. M., a także że zawiadczenie zostało wydane na podstawie dokumentacji lekarskiej. Spadkodawca podał lekarzowi w czasie wywiadu, że pozostaje w konflikcie z córką, nie chciał jej przepisać ziemi, wobec czego córka wyrzuciła go z domu, że chce przepisać ziemię dalszej rodzinie w zamian za opiekę. Po badaniu lekarz psychiatra zapisał „ kontakt dobry, świadomość jasna, zorientowany prawidłowo we wszystkich kierunkach, tok myślenia zborny, krytyczny, bez treści urojeniowych, halucynacji nie ujawnia... Umiejętność myślenia przyczynowo – skutkowego przebiega na takim

poziomie, że nie utrudnia mu planowania, organizowania i przewidywania skutków swoich działań. Wnioski po badaniu zapisano następująco: uczestnik C. K. prawidłowo orientuje się w czasie, miejscu, otoczeniu i sytuacji własnej. Ma zachowaną zdolność do podejmowania prawidłowych decyzji. Nie wymaga pomocy osób drugih do wykonywania czynności prawnych oraz sytuacji finansowych. Dokument został sporządzony w grudniu 2012 roku, a spadkodawca testował w maju 2012 roku, kilka miesięcy przed badaniem. W ocenie Sądu treść tego dokumentu oraz zebranej dokumentacji lekarskiej k. 58 – 66, jednoznacznie potwierdza wiarygodność zeznań wnioskodawczynie oraz jej siostry, przeczy zaś stawianym przez uczestniczkę K. K. (1) tezom.

Zgodnie z art. 926 § 1 kc powołanie do spadku wynika z ustawy albo z testamentu. Pierwszeństwo ma dziedziczenie testamentowe. Dziedziczenie ustawowe wchodzi w grę co do całości spadku, gdy spadkodawca nie powołał spadkobiercy lub gdy żadna z powołanych przez niego osób nie chce lub nie może być spadkobiercą (art. 926 § 2 kc). Każda osoba może rozrzucić swoim majątkiem na wypadek śmierci w drodze jednostronnej czynności prawnej, jaką jest testament. Zarówno samo sporządzenie testamentu, jak i jego treść zależy od wyłącznej woli spadkodawcy. To spadkodawca decyduje bowiem o kręgu spadkobierców, tj. czy będą po nim dziedziczyć spadkobiercy ustawowi, czy też inni – testamentowi.

Zgodnie z art. 946 kc odwołanie testamentu może nastąpić w ten sposób, że spadkodawca sporządzi nowy testament. Przepis art. 945§1 k.c. stanowi, że testament jest nieważny, jeżeli został sporządzony w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli, pod wpływem błędu uzasadniającego przypuszczenie, że gdyby spadkodawca nie działał pod wpływem błędu, nie sporządziłby testamentu tej treści, pod wpływem groźby. Przyczyny wyłączające świadomość lub swobodę testowania są wymienione przykładowo w art. 82 kc, zatem są to stany trwale lub przemijające zaburzenia czynności psychicznych, np. choroba psychiczna, niedorozwój umysłowy, krótkotrwałe zaburzenia czynności psychicznych jak stan upojenia alkoholowego, pozostawania pod wpływem środków narkotycznych, schorzenia związane z zaawansowanym wiekiem. Oświadczenie woli jest świadome, jeżeli w czasie sporządzania testamentu nie występują żadne zaburzenia świadomości, a testator jasno i wyraźnie zdaje sobie sprawę, że sporządza testament określonej treści. Oświadczenie woli testatora jest swobodne, jeżeli spadkodawca nie kieruje się motywami intelektualnymi lub pobudkami uczuciowymi mającymi charakter chorobliwy, nie pozostaje pod dominującym wpływem czyichkolwiek sugestii, zachowuje wewnętrzne poczucie swobody testowania (vide: Komentarz do kodeksu cywilnego. Księga czwarta. Spadki. Elżbieta Skowrońska, Wydawnictwo Prawnicze, Warszawa 1995 r.). Zebrane w sprawie dowody jednoznacznie pozwalają stwierdzić, że sporządzony przez C. K. testament był ważny, został sporządzony w całości pismem ręcznym, podpisany, opatrzony datą, nadto testator w ten sposób realizował swój zamiar, aby majątek pozostawić osobom, które zapewniły mu opiekę przez ostatnie lata życia.

Przepis art. 679 w § 1 kpc stanowi, że dowód, że osoba, która uzyskała stwierdzenie nabycia spadku nie jest spadkobiercą lub że jej udział w spadku jest inny niż stwierdzony, może być przeprowadzony tylko w postępowaniu o uchylenie lub zmianę stwierdzenia nabycia spadku, z zastosowaniem przepisów niniejszego rozdziału. Jednakże ten, kto był uczestnikiem postępowania o stwierdzenie nabycia spadku, może tylko wówczas żądać zmiany postanowienia stwierdzającego nabycie spadku, gdy żądanie opiera na podstawie, której nie mógł powołać w tym postępowaniu, a wniosek składa przed upływem roku od dnia, w którym uzyskał taką możliwość. Wnioskodawczynie wykazała wszystkie okoliczności przywołane w cytowanym przepisie. Wnioskodawczynie i jej siostra nie były uczestniczkami postępowania XI Ns 863/13, a ich wniosek o zmianę postanowienia stwierdzeniowego został wyłączony ze sprawy XI Ns 1273/16, o stwierdzenie nabycia spadku po M. K., L. C. (3), J. C., M. C., C. K., i innych.

Mając powyższe na uwadze na mocy art. 679 § 1 kpc i art. 941 kc oraz art. 926 kc orzeczono jak w punkcie pierwszym sentencji. O kosztach orzeczono po myśli art. 520§ 1 kpc.